

Przedmiotowy System Oceniania PLASTYKA klasy 4-7

Julia Głombiowska, 2021

- a) cele
- b) formy pomiaru
- c) narzędzia oceniania
- d) wymagania edukacyjne
- e) kryteria ocen z przedmiotu

a) Cele nauczania plastyki

Głównym celem nauczania plastyki w szkole podstawowej jest rozwój wyobraźni twórczej oraz umożliwienie uczniom swobodnej ekspresji plastycznej. Istotne znaczenie ma również rozwijanie umiejętności odbioru wypowiedzi artystycznych i wykorzystanie zawartych w nich informacji oraz przygotowanie uczniów do analizy i interpretacji tekstów kultury. Zadania te można realizować dzięki szczegółowo zaplanowanym celom kształcenia i wychowania, uwzględniającym indywidualizację pracy uczniów oraz warunki, w których realizowany jest program.

- I. Opanowanie zagadnień z zakresu języka i funkcji plastyki; podejmowanie działań twórczych, w których wykorzystane są wiadomości dotyczące formy i struktury dzieła.
- II. Doskonalenie umiejętności plastycznych – ekspresja twórcza przejawiająca się w działaniach indywidualnych i zespołowych.
- III. Opanowanie podstawowych wiadomości z zakresu kultury plastycznej, jej narodowego i ogólnoludzkiego dziedzictwa kulturowego.

Szczegółowe cele kształcenia

- Poznanie elementarnych pojęć plastycznych oraz związanych z innymi dziedzinami sztuki, np. filmem, fotografią.
- Orientacja w najważniejszych zagadnieniach teorii sztuki.
- Poznanie różnorodnych form twórczości.
- Wiedza na temat wybitnych dzieł architektury i sztuk plastycznych w Polsce i na świecie.
- Poznanie twórczości artystów ludowych własnego regionu.
- Wiedza na temat zabytków, instytucji kulturalnych oraz dzieł sztuki w najbliższym otoczeniu, w Polsce i w Europie.
- Plastyczne widzenie natury, a nie postrzeganie jej tylko w sposób „przedmiotowy”, „literacki”.
- Interpretacja i ocena otoczenia pod kątem wartości plastycznych.
- Posługiwanie się podstawowym warsztatem plastycznym.
- Rozróżnianie określonych dyscyplin w takich dziedzinach, jak: architektura, sztuki plastyczne, fotografia, film.
- Świadome wykorzystywanie w samodzielnych działaniach różnorodnych technik plastycznych oraz narzędzi multimedialnych.

- Umiejętne i twórcze posługiwanie się różnymi materiałami, narzędziami i technikami właściwymi dla określonych dziedzin sztuki.
- Realizowanie określonych działań plastycznych i własnych pomysłów.
- Korzystanie z różnorodnych źródeł informacji w celu rozwijania zainteresowań plastycznych i pogłębiania wiedzy o sztuce.
- Dokonywanie wyborów i podejmowanie samodzielnych działań plastycznych.
- Rozpoznawanie własnych możliwości i uzdolnień plastycznych oraz przewyższanie trudności w podejmowaniu działań plastycznych.

Na nauczanie plastyki w klasach IV–VII Ministerstwo Edukacji Narodowej przeznaczyło po 1 godzinie tygodniowo w każdym roku nauki. Przedstawiona w programie kolejność realizacji zagadnień nie jest obligatoryjna. Stanowi jedynie propozycję autorską, wypracowaną w ciągu wieloletniej praktyki szkolnej. Dzięki tematycznemu pogrupowaniu treści nauczania nauczyciel może realizować program zgodnie z własnymi preferencjami oraz możliwościami czasowymi.

b) Formy pomiaru

- ćwiczenia praktyczne;
- praca w grupie;
- aktywność;
- zagadnienia teoretyczne (kartkówki / odpowiedzi ustne);
- lekcje w: galeriach, muzeach, obiektach sakralnych, pracowniach twórców, zwiedzanie wystaw;
- wycieczki, w tym zajęcia plenerowe;
- tworzenie wystaw prac własnych, klasowych i szkolnych;
- spotkania z artystami;
- poznawanie zabytków i twórców regionu oraz, w miarę możliwości, współtworzenie kultury regionalnej w powiązaniu z instytucjami zajmującymi się upowszechnianiem kultury i sztuki;
- udział w konkursach plastycznych.

c) Narzędzia oceniania

Nauczyciel ma do dyspozycji następującą skalę ocen: 6 – celujący, 5 – bardzo dobry, 4 – dobry, 3 – dostateczny, 2 – dopuszczający, 1 – niedostateczny. Przy ustalaniu oceny z plastyki i zajęć artystycznych należy w szczególności brać pod uwagę wysiłek wkładany przez ucznia w wywiązywanie się z obowiązków wynikających ze specyfiki tych zajęć.

PRACE PISEMNE (kartkówki)

- celujący (6) 100%-95%
- bardzo dobry(5) 94%-85%
- dobry(4) 84%-75%
- dostateczny(3) 74%-60%
- dopuszczający(2) 59%-45%
- niedostateczny(1) 44%-0%

d) Wymagania edukacyjne

W planowaniu pracy i ocenianiu postępów w nauce konieczne jest określenie oczekiwanych osiągnięć ucznia. Muszą być one sformułowane zgodnie z celami kształcenia i wychowania oraz treściami nauczania. Osiągnięcia ucznia zostały określone w obszarach wiedzy i umiejętności oraz postaw. Uczeń potrafi:

- wymienić i określić specyfikę oraz funkcje dziedzin sztuk plastycznych – tradycyjnych i nowych; rozróżniać cechy i rodzaje kompozycji w naturze oraz sztukach plastycznych, a także tworzyć układy kompozycyjne na płaszczyźnie i w przestrzeni; klasyfikować barwy, rozróżniać i identyfikować różnorodne kontrasty barwne;
- rozróżniać sposoby uzyskania iluzji przestrzeni w kompozycjach płaskich;
- rozpoznawać rodzaje perspektywy;
- świadomie stosować światłocień jako sposób iluzji przestrzeni i podejmować działania kreatywne z wyobraźni i z natury, skoncentrowane wokół problematyki iluzji przestrzeni; rozróżniać gatunki i tematykę dzieł w sztukach plastycznych;
- interpretować obserwowane przedmioty, motywy i zjawiska w zadaniach plastycznych, a w wyższych klasach podejmować próby rysunkowego studium z natury; wyrażać w pracach plastycznych uczucia i emocje;
- konstruować samodzielnie małe rzeźbiarskie formy przestrzenne i bryły architektoniczne oraz tworzyć aranżacje przestrzenne z gotowych elementów; projektować graficzne formy użytkowe;
- podejmować próby integracji sztuk, realizując kreacje z pogranicza plastyki i dziedzin pokrewnych oraz tworząc zespołowo teatr plastyczny; stosować różnorodne techniki plastyczne;
- podejmować działania z zakresu estetycznego kształtowania otoczenia;
- rozróżniać formy twórczości ludowej;
- wymieniać, rozpoznawać i charakteryzować najważniejsze obiekty kultury wizualnej w Polsce i wskazać ich twórców; rozpoznawać najbardziej istotne dzieła z dorobku innych narodów;
- charakteryzować na wybranych przykładach pojęcie stylu w sztuce;
- wykazać się znajomością najważniejszych muzeów i kolekcji dzieł sztuki w Polsce i na świecie; stosować zasady prezentacji i upowszechniania dzieł zgodnie z prawem i etyką.

e) kryteria ocen z przedmiotu

Ocenianie osiągnięć na lekcjach plastyki jest trudne ze względu na duże różnice w uzdolnieniach uczniów oraz subiektywizm odbioru twórczości. Podczas wystawiania oceny nauczyciel powinien brać pod uwagę – oprócz rozwoju umiejętności plastycznych – postawę i zaangażowanie ucznia.

Proponowane kryteria ogólne dotyczą wiadomości i umiejętności, które uczeń powinien opanować w ciągu drugiego etapu kształcenia. Nauczyciel może samodzielnie dostosować wymagania na poszczególne oceny do poziomu klasy, w której uczy. Uczeń, który uzyskał stopień:

- niedostateczny – nie opanował podstawowych wiadomości i umiejętności z zakresu przedmiotu. Nie uczestniczy w lekcji i nie jest przygotowany do zajęć. Nie odrabia zadanych prac domowych. Świadomie lekceważy podstawowe obowiązki szkolne.

- dopuszczający – powinien być przygotowany do większości lekcji (przynosić potrzebne materiały) oraz z pomocą nauczyciela wykonywać proste ćwiczenia, uczestniczyć w zabawach, wyjaśniać najważniejsze terminy. Potrafi również wymienić kilku wybitnych polskich artystów.
- dostateczny – powinien przyswoić podstawowe wiadomości oraz najprostsze umiejętności. Bardzo rzadko jest nieprzygotowany do lekcji, stara się utrzymać porządek w miejscu pracy i oddaje większość zadanych prac praktycznych. Posługuje się wybranymi środkami wyrazu i stosuje typowe, proste techniki plastyczne. Uczeń powinien samodzielnie wykonywać łatwe ćwiczenia i uczestniczyć w zabawach, a także współpracować w grupie i podejmować próby twórczości plastycznej. Umie podać nazwiska kilku wybitnych polskich twórców.
- dobry – potrafi wykorzystać w praktyce zdobytą wiedzę i umiejętności. Zawsze przynosi na lekcje potrzebne materiały i dba o estetykę swojego miejsca pracy. Ponadto właściwie posługuje się terminologią plastyczną i samodzielnie rozwiązuje typowe problemy. Przejawia aktywność w działaniach indywidualnych i grupowych, wkłada dużo wysiłku w wykonywane zadania i systematycznie pracuje na lekcjach. Świadomie wykorzystuje środki plastyczne i stosuje różnorodne, nietypowe techniki plastyczne. Wymienia też nazwiska kilku twórców polskich i zagranicznych. Samodzielnie próbuje analizować i porównywać wybrane dzieła sztuki oraz wyrażać własne opinie na ich temat.
- bardzo dobry – powinien opanować i wykorzystywać w praktyce wszystkie określone w programie wiadomości i umiejętności. Ponadto bierze udział w dyskusjach na temat sztuk plastycznych i potrafi uzasadnić swoje zdanie. Korzysta z różnorodnych źródeł informacji w przygotowywaniu dodatkowych wiadomości, a także uczestniczy w działaniach plastycznych na terenie szkoły i poza nią, wykazuje się zaangażowaniem i pomysłowością. Umiejętnie posługuje się środkami plastycznymi i dobiera technikę do tematu pracy. Podaje też nazwiska wybitnych artystów w Polsce i na świecie. Analizuje i porównuje dzieła sztuki oraz wyraża własne opinie na ich temat.
- celujący – powinien przejawiać szczególne zainteresowanie sztukami plastycznymi oraz talent, a także wykazywać zaangażowanie i twórczą inicjatywę w działaniach grupowych. Ponadto bierze udział w pozaszkolnych konkursach plastycznych i odnosi w nich sukcesy oraz aktywnie uczestniczy w życiu kulturalnym szkoły i regionu. Twórczo posługuje się różnymi środkami plastycznymi i eksperymentuje z technikami plastycznymi. Potrafi wymienić wybitnych twórców polskich i zagranicznych oraz podać przykłady ich twórczości. Uczeń analizuje i interpretuje dowolne dzieła sztuki oraz uzasadnia ich wartość artystyczną. Ważną rolę podczas oceny osiągnięć uczniów odgrywa analiza wykonanych przez nich prac plastycznych. Bardzo istotne jest nagradzanie podczas lekcji wszelkich przejawów aktywności i zaangażowania uczniów. Sytuacje dydaktyczne muszą być tak konstruowane, by umożliwić każdej osobie osiągnięcie sukcesu. Ocena powinna spełniać funkcję motywującą i obejmować wszystkie obszary umiejętności, aktywności i postaw ucznia. Właściwa ocena tych obszarów działania pobudza do dalszej aktywnej i twórczej postawy. Sposób oceniania ma również wpływ na stosunek do przedmiotu, a ten z kolei na efektywność nauczania. Według ustaleń psychologii wychowawczej dzieci motywuje do dalszej nauki bardziej pozytywne niż surowe ocenianie. Dlatego w szkole podstawowej należy w sposób szczególny docenić wszelkie starania i aktywność uczniów. Ewaluacja osiągnięć powinna odbywać się systematycznie na każdej lekcji, podczas której należy obserwować zarówno indywidualną, jak i grupową pracę uczniów. Ocenie podlegają umiejętności ponadprzedmiotowe, a w szczególności umiejętność współpracy w zespole,

planowania i organizowania własnego warsztatu pracy oraz rozwiązywania problemów w twórczy sposób.